

Άγιος Αντώνιος (17 Ιανουαρίου)

Του Α. Φ. Βασιλείου

Ο Άγιος Αντώνιος, Πατριάρχης της Ερήμου ονομάστηκε και «των ασκητών αρχηγός», θεωρείται ως πατέρας και θεμελιωτής του μοναχικού βίου, που πλήθυε «εν ερήμω τα ποιμνία των λογικών προβάτων Χριστού εν οσιότητι και δικαιοσύνη».

Γεννήθηκε στο χωριό Κόμα της Αιγύπτου κοντά στην όχθη του Νείλου κατά το έτος 251 μ.Χ. από γονείς πιστούς και ενάρετους, κι έτυχε χριστιανικής ανατροφής. Σε ηλικία 20 ετών «της φωνής του Ευαγγελίου και του Κυρίου ακούσας» στο ναό του χωριού του και αφού φωτίσθηκε «ταίς του Πνεύματος Ακτίσιν» έλαβε την απόφαση να πραγματοποιήσει εκείνο το οποίο υπεδείχθη υπό του Χριστού στον πλούσιο νέο για να φθάσει στην τελειότητα, αφού αναπερώθηκε η ψυχή του από θείο έρωτα, «απορρίψας (τοι- ουτοτρόπως) φροντίδας πάσας των χρημάτων, κτημάτων και οικειών, και αδελφής την στοργήν, την οποίαν ενεπιστευθή πλησίον αφιερωμένων παρθένων ασκουμένων».

Και στην αρχή κατοίκησε ασκούμενος «δια την ζωήν εν τω μνήματι» έξω απ' την πόλη, «μηδολώς πτοούμενος προσβολας του αλάστορος (διαβόλου) τας μετά κόπων και κρότων».

Αργότερα επιζητώντας έρημο τόπον, κατευθύνθηκε στα όρη της δεξιιάς όχθης του Νείλου, που εκτείνονταν προς την Αραβία και εγκαταστάθηκε στα ερείπια κάποιου φρουρίου και κοντά σε μian πηγή. Εκεί παρέμεινε για είκοσι περίπου χρόνια και υπέβαλε τον εαυτό του σε αυστηρότητα άσκησης, ζώντας λιτότατα, εγκαρτερώντας σε άγρυπνία και προσευχή, εργαζόμενος τη γη για τις ελάχιστες ανάγκες του και κοιμώμενος πάνω στο σκληρό στρώμα προς δουλαγωγήση του σώματος.

Έτσι «συντρίψας των δαιμόνων τα τόξα και τα βέλη εγκρατεία συντόνως (με συνεχή εγκράτεια)», έγινε «τρόπαιούχος νικητής νεκρώσας πάσας τας προσβολάς (επιθέσεις) των παθών και των νοσοούντων»

εμπειρότατος και σεπτός (άξιος σεβασμού) ιατρός»· γιατρεύοντας «ασθενείας των παθών», και «όργανον του Αγίου Πνεύματος παρ' αυτού λαβών των θαυμάτων την ενέργειαν» και των «πλανωμένων μέγας οδηγός» και «της ερήμου οικιστής», αφού η ερημική εκείνη περιοχή εγέμισε από καλύβες αναχωρητών, απετέλεσε μοναστικό κέντρο υπό την καθοδήγηση του Αντωνίου, και «των μοναζόντων ποιμήν και καύχημα».

Καταπολεμώντας όμως ο Άγιος Αντώνιος τον εκ της υπερηφανεias κίνδυνον, εγκατέλειψε τον τόπον εκείνο και κατευθύνθηκε προς την Ερυθρά Θάλασσα, εγκαταστάθηκε στο μέρος όπου βρίσκεται σήμερα η κοπτική μονή του Αγίου Αντωνίου. Αλλά και στο μακρινό αυτό ορημητήριο του πολλοί τον επισκέπτονταν, όχι μόνο χριστιανοί αλλά και εθνικοί και όλοι υφίσταντο την αγαθή του επίδραση, την οποία ο Μέγας Αθανάσιος συνοψίζει στους εξής περί του Αγίου Αντωνίου επιγραμματικούς λόγους του: «Και όλως (εξ ολοκλήρου) ώσπερ ιατρός ην δόσεις παρά του Θεού τη Αιγύπτω. Τις γαρ λυπούμενος απήντα (τον συνάντούσε) και ουκ επέστρεψε χαίρων: Τις ήρχετο θρηνών δια τους αυτού τεθνηκότας και ουκ ευθέως (αμέσως) απετίθετο (δεν άφινε) το πένθος; Τις οργιζόμενος ήρχετο και ουκ εις φίλιαν μετεβάλλετο; Τις νεώτερος ελθών εις το όρος και θεωρήσας (θλέποντας) Αντώνιον ουκ ευθεως εξήρνεϊτο τας ηδονάς και ηγάπα σωφροσύνην;» Διότι άνκαι ήταν αγράμματος ο Άγιος Αντώνιος διακρινόταν για την ευστροφία του πνεύματος και τη διαλεκτική του ικανότητα, όπως αναφέρει ο Μέγας Αθανάσιος στον περι του Αγίου Αντωνίου, βιον του και είχε λόγον «ηρτυμένον θεϊω αλάτι και χαρίεντα», γνωρίζοντας καλά την Αγία Γραφή με την ακρόαση κατά την ανάγνωση αυτής από άλλους.

Τόση φήμη απέκτησε, ώστε και αυτός ο Μέγας Κωνσταντίνος και οι γιοι του, εκδή-